

**WYDZIAŁ
ZARZĄDZANIA**
Uniwersytet Łódzki

Uniwersytet Łódzki, Wydział Zarządzania
dla Wydziału Fizyki i Informatyki Stosowanej

**UNIWERSYTET
ŁÓDZKI**

Podstawy przedsiębiorczości

Dr hab. Marek Matejun, Prof. UŁ

Katedra Przedsiębiorczości
i Polityki Przemysłowej

www.matejun.pl

**KATEDRA
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
I POLITYKI
PRZEMYSŁOWEJ**
Wydział Zarządzania
Uniwersytet Łódzki

Podstawy przedsiębiorczości

Program zajęć

- Podstawowe pojęcia z zakresu przedsiębiorczości
- Przedsiębiorca w ujęciu prawnym i ekonomicznym
- Zakładanie biznesu
- Wybrane aspekty prowadzenia małej firmy

Podstawy przedsiębiorczości

Literatura podstawowa

- Cieślik J., Przedsiębiorczość, polityka, rozwój, Wydawnictwo Akademickie Sedno, Warszawa 2014.
- Piecuch T., Przedsiębiorczość. Podstawy teoretyczne, C.H. Beck, Warszawa 2013
- Matejun M. (red.), Zarządzanie małą i średnią firmą w teorii i w ćwiczeniach, Difin, Warszawa 2012.
- Zakrzewska-Bielawska A. (red.), Podstawy zarządzania, Wolters Kluwer business, Warszawa 2012.
- Godziszewski B., Haffer M., Stankiewicz M.J., Sudoł S., Przedsiębiorstwo. Teoria i praktyka zarządzania, PWE, 2011.

Podstawy przedsiębiorczości

Sprawy organizacyjne

- Zapraszam na www.matejun.pl – sekcja „Dla studentów”
 - hasło: kaczką
- **Terminy zajęć:**
 - 10h, środy, godz. 17.30 – 19.00
 - terminy (5 spotkań): **2020:** 11-04, 11-25, 12-09; **2021:** 01-13, 01-27
- **Forma zaliczenia przedmiotu:**
 - test wiedzy w formie elektronicznej
 - termin: ostatnie zajęcia, 27.01.2020
- Sposób prowadzenia zajęć (MS Teams)
- Dyżury: informacja niebawem na www.matejun.pl
- Kontakt mailowy: marek.matejun@uni.lodz.pl

Pojęcie przedsiębiorczości

What is Entrepreneurship?

Prof. Howard Stevenson

*"Pursuing opportunity
without regard
to resources currently
controlled"*

 Evisors.com/webinars

Career Advisors on Demand.

- Pojęcie wieloznaczne, trudne do zdefiniowania
- W ogólnym ujęciu „przedsiębiorczość” kojarzymy z pewnymi cechami:
 - innowacyjność, **poszukiwanie zmian** i proaktywne reagowanie na nie,
 - identyfikowanie i wykorzystywanie okazji, **niezależnie od posiadanych zasobów**,
 - gotowość do podejmowania (skalkulowanego) **ryzyka**,
 - motyw działania polegający na **pomnażaniu kapitału**.
- **Potrzeba przedsiębiorczości:** w rodzinie, w środowisku lokalnym, w sferze życia zawodowego - we własnej firmie i w pracy najemnej, w gospodarce rynkowej - jako fundament tworzenia wolnego rynku i podnoszenia konkurencyjności

Definicje podkreślające ekonomiczne funkcje przedsiębiorczości

[Hisrich, Peters]

„proces kreowania czegoś odmiennego ze względu na wartość, poświęcając konieczny do tego czas i wysiłek, zakładając towarzyszące temu finansowe, psychiczne i społeczne ryzyko i uzyskanie dzięki temu nagrody finansowej i osobistej satysfakcji”

[Vesper, Ronstadt]

- inicjowanie podjęcia jakiegoś działania,
- organizowanie ekonomicznych mechanizmów kierujących zasoby do praktycznego wykorzystania,
- akceptowanie niepewności i ryzyka w prowadzonej działalności.

Kryteria podkreślające cechy osobowe przedsiębiorców

- 1. Zaangażowanie, determinacja i wytrwałość,**
 - przewycięzanie przeszkód, trudności,
 - rekompensowanie wad i ograniczeń
- 2. Silna potrzeba osiągnięć,**
 - pragnienie wyróżnienia się, osiągania powodzenia w warunkach konkurencyjnych,
 - koncentracja na obowiązkach, dążenie do jak najlepszego wykonania zadań,
- 3. Inicjatywa i odpowiedzialność,**
 - aktywne poszukiwanie i podejmowanie inicjatyw,
 - poszukiwanie sytuacji związanych z osobistą odpowiedzialnością za wyniki,
- 4. Zorientowanie na okazje (sposobności),**
 - ważniejsze niż zasoby, struktury,
 - ustalanie ambitnych ale realnych celów, selektywność celów.
- 5. Poszukiwanie sprzężenia zwrotnego,**
 - potrzeba informacji o wynikach swojego działania,
 - w efekcie usprawnienie działań, element procesu uczenia się.

Kryteria podkreślające cechy osobowe przedsiębiorców

6. **Wewnętrzne umiejscowienie kontroli,**

- sukces lub porażka zależny od przedsiębiorcy,
- ograniczona rola szczęścia, fatum lub innych sił.

7. **Podjmowanie skalkulowanego ryzyka,**

- przeciwieństwo „ryzykanctwa”, „hazardu”
- unikanie ryzyka niepotrzebnego, podejmowanie przemyślanych decyzji.

8. **Tolerancja niepewności,**

- akceptacja stałych zmian, stresu, braku uporządkowania
- umiejętność i chęć działania w takich warunkach

9. **Uczciwość i wiarygodność,**

- atrybuty człowieka godnego zaufania,
- fundamentalne cechy w prowadzeniu biznesu.

10. **Umiejętność przyjmowania porażki**

- niepowodzenia i porażki jako integralna część zachowań przedsiębiorczych,
- porażki bardziej pouczające niż sukcesy.

Kryteria podkreślające cechy osobowe przedsiębiorców

11. **Kreatywność i innowacyjność**

- nastawienie na poszukiwanie zmian,
- tworzenie nowych pomysłów, wykorzystywanie pomysłów w inny sposób,

12. **Posiadanie wizji przedsięwzięcia,**

- posiadanie wiedzy na temat „dokąd zmierzam”
- tworzenie wizji stopniowo, w miarę rozwoju przedsięwzięcia.

13. **Wiara w siebie i optymizm**

- niezbędne w trudnych momentach,
- pozytywne myślenie, koncentrowanie się na sukcesie.

14. **Potrzeba autonomii, niezależności**

- dążenie do działania poza systemami biurokratycznymi,
- samodzielne podejmowanie decyzji.

15. **Umiejętność tworzenia zespołu**

- umiejętność doboru ludzi,
- utrzymywanie wysokiej motywacji wśród współpracowników.

Profil „osoby przedsiębiorczej”

- Osoby przedsiębiorcze odznaczają się określonymi cechami...
- Które z nich są według Was najważniejsze? – zdecydujcie!

- Wejdź na stronę:

<http://www.survey.matejun.pl/index.php?r=survey/index&sid=867529&lang=pl>

i wybierz TRZY najważniejsze według Ciebie cechy osoby przedsiębiorczej

Przedsiębiorczość jako rodzaj menedżerskiego zachowania

- **Strategiczna orientacja**
 - formułowanie strategii opartej na wizji i okazjach,
 - nie ograniczanie się dostępnymi środkami.
- **Angażowanie się w okazje**
 - podejmowanie szybkich działań,
 - polowanie na okazje,
 - działanie w rewolucyjnym stylu.
- **Zatrudnianie specjalistów**
 - wiedza, jak wykorzystać możliwości specjalistów.
- **Bezpośredni kontakt z otoczeniem**
 - rozwijanie sieci i struktur komunikacji.

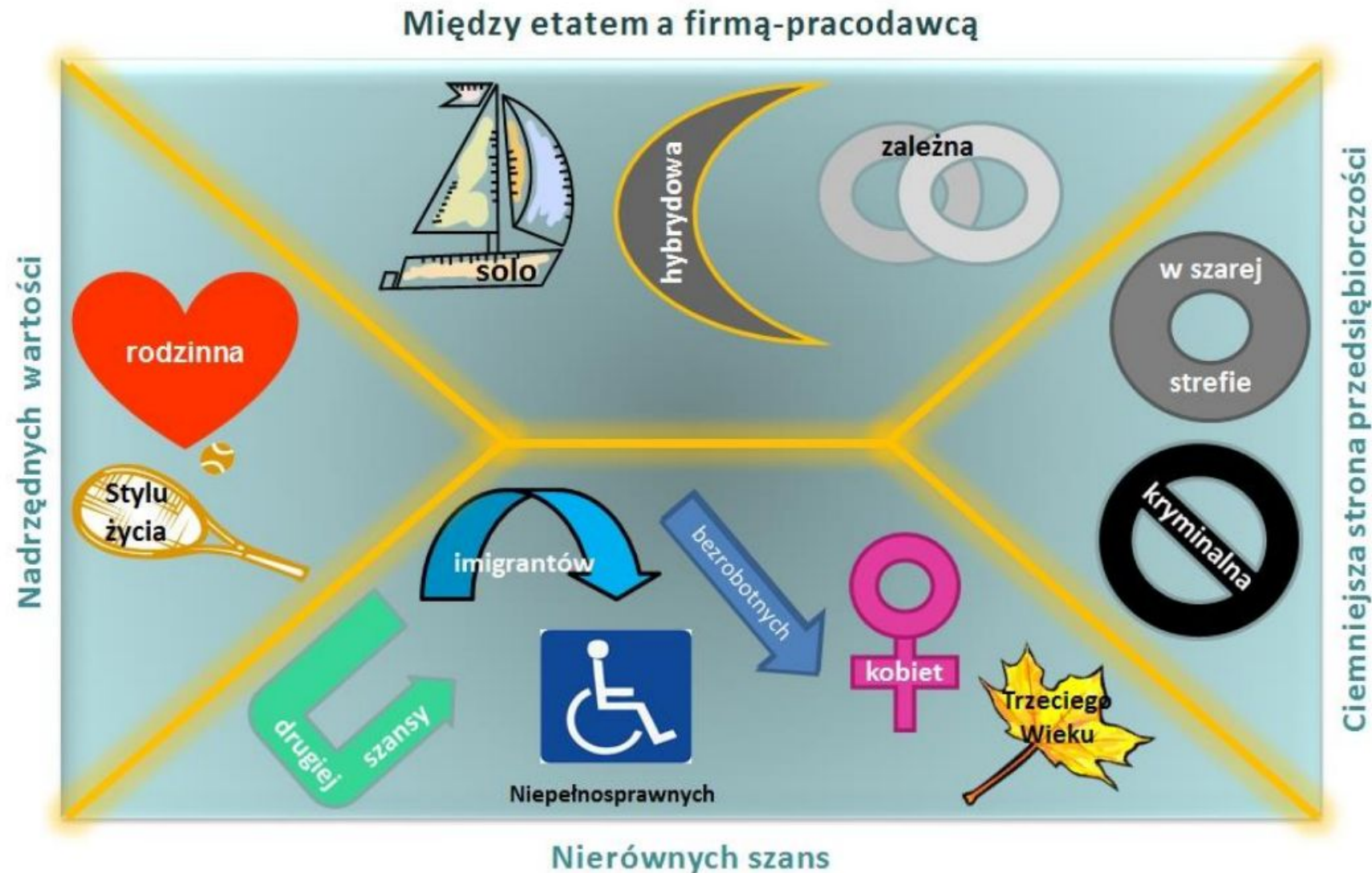
Inne definicje przedsiębiorczości

- **Przedsiębiorczość** - to zdolność do przewidywania i skłonność do podejmowania ryzyka (Cantillon, 1755)
- **Przedsiębiorczość** - to decyzja o byciu właścicielem przedsiębiorstwa (Lucas, 1978)
 - bardzo często „przedsiębiorczość” utożsamia się z **prowadzeniem własnej firmy...**
- **Przedsiębiorczość** - proces tworzenia czegoś nowego praktycznie z niczego (def. amerykańska)

Osoby przedsiębiorcze często podejmują decyzję **o podjęciu działalności gospodarczej.**

Przedsiębiorczość powinna więc być cechą **przedsiębiorcy,** a w dalszej konsekwencji **przedsiębiorstwa,** które prowadzi.

Rodzaje przedsiębiorczości

Źródło: Cieślik J., Przedsiębiorczość, polityka, rozwój, Wydawnictwo Akademickie Sedno, Warszawa 2014, s. 47.

Ponadto, np. ze względu na:

- obszar aktywności (e-przedsiębiorczość, przedsiębiorczość międzynarodowa, na obszarach wiejskich, rozwiniętych, zmarginalizowanych).
- innowacyjność (przedsiębiorczość technologiczna, imitacyjna, imowacyjna).

Intraprzedsiębiorczość

- **Intraprzedsiębiorczość - przedsiębiorczość wewnętrzna:**
 - problem: właściciele lub menedżerowie podejmujący decyzje w dużych organizacjach są w znacznym stopniu **odizolowani od pracowników**, którzy w rzeczywistości dysponują wiedzą i znają odpowiedź na pytanie: „jak dany problem powinien być rozwiązany”?
 - „wewnątrz organizacji intraprzsiębiorca przekształca pomysły w przynoszącą korzyści rzeczywistość”
 - intraprzsiębiorca - to pracownik, który może działać w ramach organizacji tak samo jak przedsiębiorca na wolnym rynku,
 - przedsiębiorczość wewnętrzna - oddolna inicjatywa wiążąca się z wynikającym z własnej chęci działaniem jednostki, od narodzenia pomysłu aż po jego wykorzystanie.

Intraprzedsiębiorczość

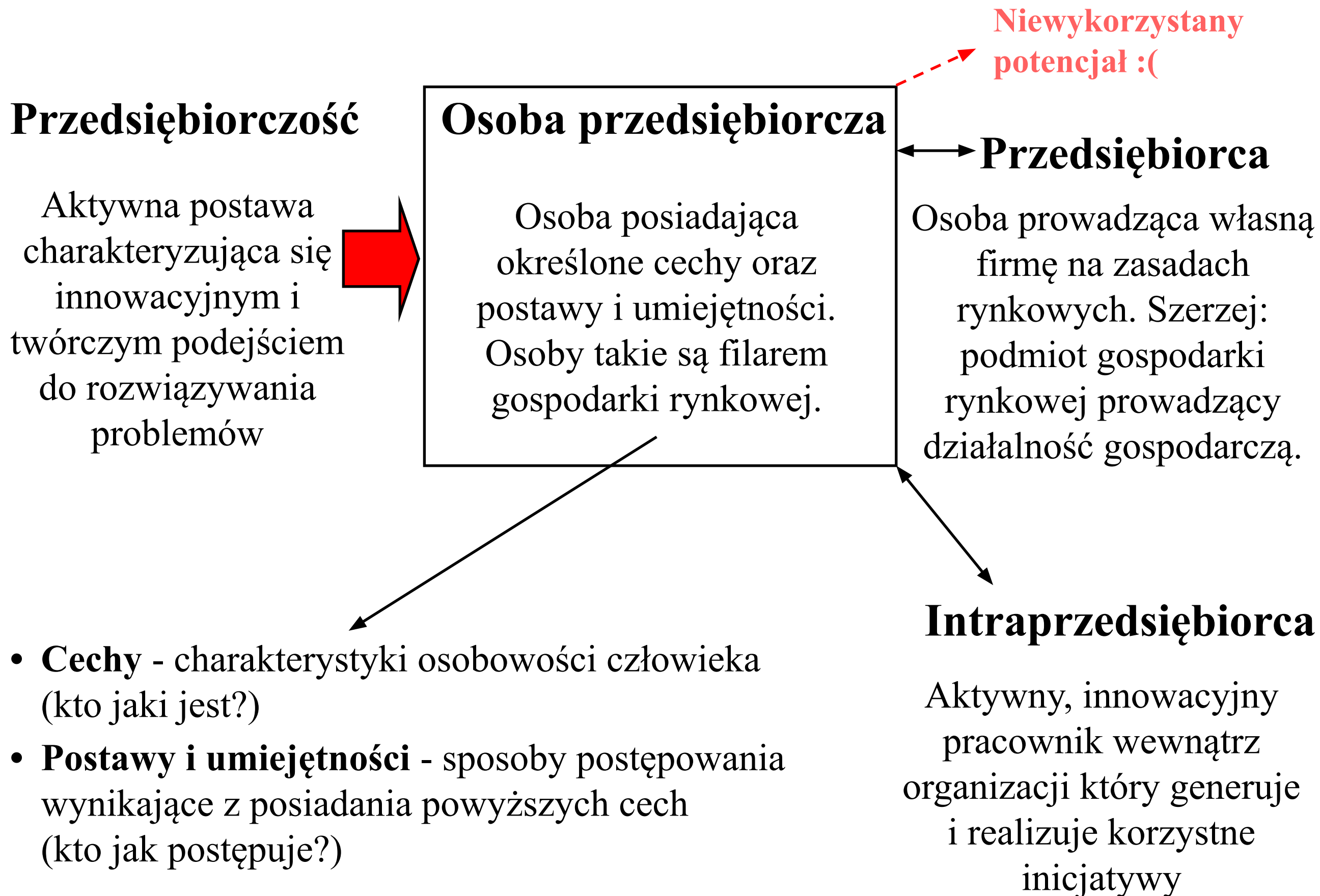
- **Tworzenie atmosfery sprzyjającej intraprzsiębiorczości:**
 - **Wsparcie właścicieli i kadry menedżerskiej** - wspomaganie innowacyjności poprzez rozpoznawanie liderów przedsiębiorczości, szybkie wprowadzanie nowych idei i finansowanie nowatorskich i eksperymentalnych pomysłów,
 - **Autonomia** - takie projektowanie stanowisk pracy, które zapewni poczucie samodzielności przedsiębiorczym pracownikom, przy jednoczesnym zwolnieniu ich z kar za ewentualne niepowodzenia,
 - **Nagradzanie** - takie kształtowanie systemu nagród w przedsiębiorstwie, aby prawdziwe osiągnięcia nie zostały przeoczone, a sam system przewidywał sposoby okazywania uznania już w przypadku prób podjęcia nowych wyzwań i trudniejszych zadań,
 - **Dostępność czasu pracy** - takie obciążenie pracownika, aby miał jeszcze czas na podejmowanie kreatywnych i nowatorskich inicjatyw,

Intraprzedsiębiorczość

- **Tworzenie atmosfery sprzyjającej intraprzsiębiorczości:**
 - **Kultura organizacyjna** - która w swoich ramach organizacyjnych reprezentuje wznoszenie się ponad wąskie trzymanie się codziennych zadań, wspierająca skupianie się na generowaniu nowych rozwiązań dla fundamentalnych problemów.

Analizując zjawisko przedsiębiorczości wewnętrznej można zatem mówić przede wszystkim o pewnej **kulturze organizacyjnej**, sprzyjającej uaktywnianiu się pracowników i kreowaniu tą drogą innowacyjnych rozwiązań - związanej ze zmianą postaw zarówno pracowników, jak również właścicieli i menedżerów na bardziej przedsiębiorcze.

Kim są „osoby przedsiębiorcze”?

Działalność gospodarcza

- Pojęcie przedsiębiorcy wiąże się blisko z **prowadzeniem działalności gospodarczej**.
- **Działalność gospodarcza** – zespół celowych i planowych czynności człowieka, prowadzonych na wolnym rynku w sposób formalny, uwzględniających zasady racjonalnego postępowania który zmierza do złagodzenia deficytu dóbr w stosunku do zapotrzebowania na nie.
 - celowe i planowe czynności – zgodne z zasadami zarządzania,
 - prowadzone na rynku – poddane konkurencji rynkowej,
 - prowadzone w sposób formalny –zgodnie z przepisami prawa, podlegające rejestracji,
 - prowadzone racjonalnie - użyte środki mają przynieść możliwie najwyższy – w danych warunkach – stopień zaspokojenia potrzeb / wyższy od poniesionych nakładów.
- Podjęcie działalności gospodarczej = założenie firmy/przedsiębiorstwa
- Prowadzenie działalności gospodarczej = prowadzenie firmy/przedsiębiorstwa

Swoboda działalności gospodarczej

Działalność gospodarcza w Polsce - źródła wolności gospodarczej

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.

Art. 20.

Spółeczna gospodarka rynkowa **oparta na wolności działalności gospodarczej**, własności prywatnej oraz solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych stanowi podstawę ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 22.

Ograniczenie wolności działalności gospodarczej jest dopuszczalne tylko w drodze ustawy i tylko ze względu na ważny interes publiczny.

Ustawa Prawo przedsiębiorców z dnia 6 marca 2018 r.

Art. 2

Podejmowanie, wykonywanie i zakończenie działalności gospodarczej jest wolne dla każdego na równych prawach

Definicja działalności gospodarczej

- Zgodnie z ustawą z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (Dz.U. 2018 poz. 646):
 - **Art. 3: Działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły**
- zarobkowy charakter działalności - zysk jako jeden z celów prowadzenia firmy,
- we własnym imieniu – przedsiębiorca podejmuje własne decyzje gospodarcze i ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania
- zorganizowany charakter działalności - działalność gospodarcza ujęta w ramy organizacyjne (np. prowadzona w określonej formie prawnej),
- ciągłość działalności - oznacza wykonywanie czynności w sposób powtarzalny, a nie jednorazowy.
- uwaga! szeroki zakres przedmiotowy DG - w ramach działalności można wykonywać szereg czynności, chociaż niektóre sfery podlegają ograniczeniom ;)
 - często firmy działają w kilku obszarach działalności (np. PPHU....)

Co nie jest działalnością gospodarczą?

- Wprowadzenie kategorii działalności gospodarczej nierejestrowanej:
 - Art. 5. ust. 1: Nie stanowi działalności gospodarczej działalność wykonywana przez osobę fizyczną, której przychód należny z tej działalności nie przekracza w żadnym miesiącu 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę (2018 – 1050zł; 2019 – 1125 zł) i która w okresie ostatnich 60 miesięcy nie wykonywała działalności gospodarczej
 - Osoby wykonujące taką działalność **mogą się** zarejestrować jako przedsiębiorcy wykonujący działalność gospodarczą

Działalnością gospodarczą nie jest również **działalność charytatywna** (niekomercyjna), w przypadku której dochody są przeznaczane na realizację celów statutowych:

- dotyczy to najczęściej pewnych działań społecznych, pomocy dla ubogich, chorych itp.
- obejmuje to działalność fundacji, stowarzyszeń,
- podmioty te jednak najczęściej mogą **również prowadzić działalność gospodarczą!**

Przedsiębiorca a przedsiębiorstwo

- Przedsiębiorcę można rozpatrywać z dwóch punktów widzenia:
 - **jako człowieka** – osobę przedsiębiorczą, aktywną, prowadzącą działalność gospodarczą z uwzględnieniem sytuacji rynkowej,
 - **jako podmiot** prowadzący działalność gospodarczą.
- Przedsiębiorcą według prawa jest:
 - osoba fizyczna (człowiek),
 - osoba prawna (instytucja),
 - jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, posiadająca zdolność prawną (niektóre spółki),
wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą.
 - wspólnik spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez siebie działalności gospodarczej.
- Niezależnie od ujęcia przedsiębiorcy prowadzą działalność gospodarczą **poprzez swoje przedsiębiorstwa**

Przedsiębiorstwo

Przedsiębiorcy tworzą i rozwijają swoje przedsiębiorstwa

Przedsiębiorstwo jest jednostką (podmiotem) prowadzącą działalność gospodarczą, dążącą do zaspokojenia potrzeb innych podmiotów życia społecznego przez wytwarzanie produktów i/lub świadczenie usług, przy czym działalność ta jest motywowana chęcią uzyskania korzyści majątkowych oraz prowadzona samodzielnie na ryzyko właściciela czy właścicieli.

Przedsiębiorstwo jest zorganizowanym zespołem składników *materialnych i niematerialnych*, przeznaczonym do prowadzenia działalności gospodarczej.

Składniki (elementy) przedsiębiorstwa

- Oznaczenie indywidualizujące przedsiębiorstwo lub jego wyodrębnione części (nazwa (firma) przedsiębiorstwa);
- Własność nieruchomości lub ruchomości, w tym urządzeń, materiałów, towarów i wyrobów, oraz inne prawa rzeczowe do nieruchomości lub ruchomości;
- Prawa wynikające z umów najmu i dzierżawy nieruchomości lub ruchomości oraz prawa do korzystania z nieruchomości lub ruchomości wynikające z innych stosunków prawnych;
- Wierzytelności, prawa z papierów wartościowych i środki pieniężne;
- Koncesje, licencje i zezwolenia;
- Patenty i inne prawa własności przemysłowej;
- Majątkowe prawa autorskie i majątkowe prawa pokrewne;
- Tajemnice przedsiębiorstwa;
- Księgi i dokumenty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Firma

- Firma jest to nazwa, pod którą przedsiębiorca prowadzi swoją działalność gospodarczą i przedsiębiorstwo,
- zasady konstrukcji firmy są uzależnione od formy organizacyjno-prawnej prowadzenia działalności gospodarczej,
- firma musi odróżniać się dostatecznie od firm innych przedsiębiorców, którzy prowadzą działalność na tym samym rynku,
- przedsiębiorca nie może za pomocą nazwy wprowadzać w błąd otoczenia - nie można podawać nieprawdziwych informacji co do osoby przedsiębiorcy, przedmiotu i miejsca działalności itp.,
- w firmie można używać słów pochodzenia obcego

TEST

Czy nadajesz się na przedsiębiorcę?

Rodzaje przedsiębiorstw

1. Według sektora (rodzaju) działalności

- handlowe, usługowe, produkcyjne, budowlane

2. Według branży

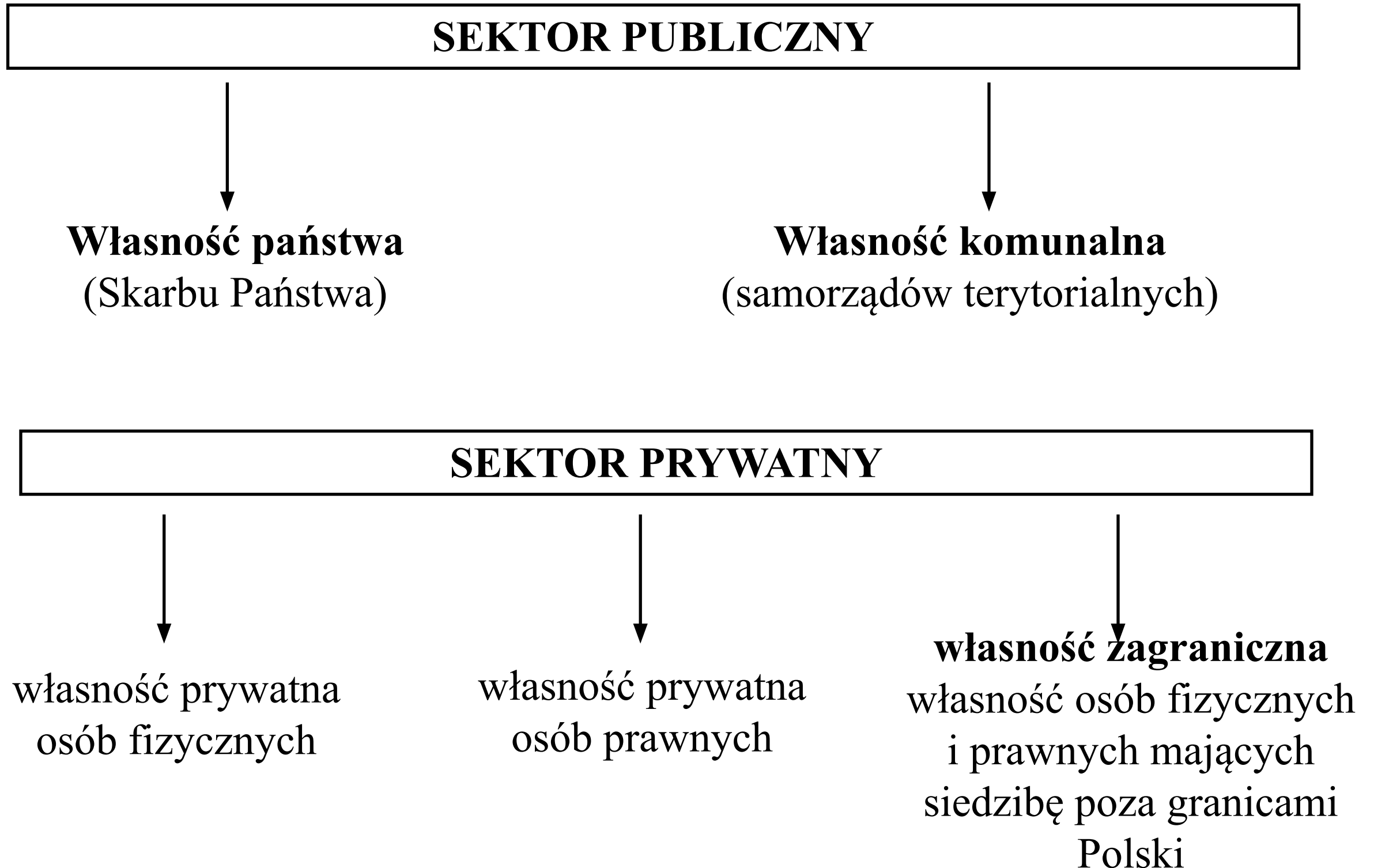
- motoryzacyjna, FMCG, poligraficzna, muzyczna, informatyczna, turystyczna, transportowa, finansowa itd.

3. Przedsiębiorstwa według obszaru działania

- **lokalne** - działające na poziomie miejscowości, gminy, powiatu,
- **regionalne** - działające na poziomie województwa,
- **krajowe** - działające na poziomie kraju,
- **międzynarodowe** - działające w kilku krajach,
- **globalne** - działające niemal na całym świecie.

Rodzaje przedsiębiorstw

4. Według formy własności

Rodzaje przedsiębiorstw

5. Według wielkości – mikro, małe, średnie, duże, przeciętne itd.

Definiowane za pomocą

ilości różnorodnych kryteriów:

ilościowych:

- wielkość zatrudnienia,
- wielkość przychodów,
- wartość aktywów firmy,
- wielkość dochodów, zysków,
- finansowa niezależność podmiotu

jakościowych:

- niezależność decyzyjna,
- jedność własności i zarządzania,
- uproszczone struktury organizacyjne,
- bezpośrednie stosunki służbowe,
- lokalność działania

Kryterium	Mikro przedsiębiorstwa	Małe przedsiębiorstwa	Średnie przedsiębiorstwa
Średnioroczne zatrudnienie	0 – 9 pracowników	10 - 49 pracowników	50 – 249 pracowników
Przychody netto	nie przekraczają 2 mln Euro	nie przekraczają 10 mln Euro	nie przekraczają 50 mln Euro
Suma aktywów bilansu	nie przekracza 2 mln Euro	nie przekracza 10 mln Euro	nie przekracza 43 mln Euro
Niezależność	niezależność podmiotu	niezależność podmiotu	niezależność podmiotu

Rodzaje przedsiębiorstw

6. Według kryterium złożoności organizacyjnej

- **organizacja jednozakładowa** - funkcjonująca w jednym miejscu określonym terytorialnie
- **organizacja wielozakładowa** - posiadająca pewną liczbę oddziałów bądź filii wyodrębnionych i samodzielnych organizacyjnie w różnych miejscach,
- **organizacja sieciowa** - w istocie organizacja wielozakładowa, jednak jej terytorialne rozczłonkowanie jest bardzo duże i staje się jej istotą. Liczba tych drobnych części organizacji sieciowej sięga nieraz kilkuset. Określenie przedsiębiorstwo sieciowe odnosi się również, do bardzo dużych przedsiębiorstw (wielozakładowych, koncernów, holdingów), których części składowe w postaci przedsiębiorstw-córek, filii czy oddziałów znajdują się w wielu krajach.

Formy organizacyjno-prawne prowadzenia działalności gospodarczej

1. Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą → *osoba fizyczna*

2. Spółka cywilna

Spółki prawa handlowego (spółki handlowe):

Osobowe spółki handlowe:

3. Spółka jawna

4. Spółka partnerska

5. Spółka komandytowa

6. Spółka komandytowo-akcyjna

jednostka nie posiadająca osobowości prawnej

Kapitałowe spółki handlowe:

7. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

8. Spółka akcyjna

osoba prawna

Inne formy organizacyjno-prawne przedsiębiorstw:

9. Fundacja, Stowarzyszenie, Przedsiębiorstwo Państwowe, Spółdzielnia.

Formy organizacyjno-prawne

Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w systemie Regon w województwie łódzkim według formy prawnej.

Województwo łódzkie	Podmioty ogółem		Małe podmioty		Średnie podmioty		Duże podmioty	
Województwo łódzkie - ogółem	246770	100,00%	234110	100,00%	10420	100,00%	2240	100,00%
Osoby fizyczne prowadzące firmę	199328	80,77%	195489	83,50%	3550	34,07%	289	12,90%
Spółki cywilne	18602	7,54%	17255	7,37%	1300	12,48%	47	2,10%
Handlowe spółki osobowe, w tym:	1784	0,72%	869	0,37%	757	7,26%	158	7,05%
Spółki jawne	1720	0,70%	819	0,35%	744	7,14%	157	7,01%
Spółki partnerskie	23	0,01%	19	0,01%	4	0,04%	0	0,00%
Spółki komandytowe	41	0,02%	31	0,01%	9	0,09%	1	0,04%
Handlowe spółki kapitałowe, w tym:	9283	3,76%	6591	2,82%	1867	17,92%	825	36,83%
Spółki akcyjne	438	0,18%	159	0,07%	93	0,89%	186	8,30%
Spółki z o.o.	8845	3,58%	6432	2,75%	1774	17,02%	639	28,53%
Przedsiębiorstwa państwowe	101	0,04%	32	0,01%	30	0,29%	39	1,74%
Spółdzielnie	1034	0,42%	544	0,23%	328	3,15%	162	7,23%
Fundacje	427	0,17%	399	0,17%	26	0,25%	2	0,09%
Stowarzyszenia	4249	1,72%	4117	1,76%	115	1,10%	17	0,76%
Związki zawodowe	1356	0,55%	1344	0,57%	8	0,08%	4	0,18%
Pozostałe formy prawne	10606	4,30%	7470	3,19%	2439	23,41%	697	31,12%

Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą

- Najprostsza forma prowadzenia działalności gospodarczej, wyłącznie przez 1 osobę fizyczną
- Działalność gospodarczą prowadzi tu jedna osoba, może jednak mieć np. pracowników
- Rejestracja osoby fizycznej jako przedsiębiorcy następuje w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (w urzędzie miasta lub gminy),
- Nie ma wymagań odnośnie minimalnego kapitału na rozpoczęcie działalności,
- Rozmiar działalności nie jest ograniczony – przedsiębiorstwo może być bardzo małe lub bardzo duże ;)
- Firma (nazwa pod którą **przedsiębiorca** prowadzi swoją działalność): określenie działalności (np. PPHU) + dowolna nazwa + **imię i nazwisko (obowiązkowo)**.
 - Firma Handlowa „Butimex” Adam Konecki
- mało formalności przy zakładaniu i później, przy ewentualnej likwidacji,
- o wszystkim decyduje właściciel, możliwe szybkie podejmowanie decyzji,
- zysk w całości dla zarejestrowanego właściciela.
- właściciel odpowiada całym swoim majątkiem osobistym za zobowiązania, które powstają w trakcie prowadzonej działalności gospodarczej,
- pewne trudność w pozyskaniu kapitału na rynku kapitałowym lub przez przyjęcie nowego wspólnika – żeby przyjąć wspólnika trzeba założyć spółkę!

Spółka jawna

- Zakładana przez co najmniej 2 osoby fizyczne, prawne, lub ew. spółki osobowe
- Jest handlową spółką osobową, nie posiada osobowości prawnej. Jest regulowana Kodeksem Spółek Handlowych.
- Umowa spółki stwierdzona pismem pod rygorem nieważności. W umowie podaje się: firmę i siedzibę spółki, określenie wkładów wnoszonych przez każdego wspólnika i ich wartość, przedmiot działalności spółki, czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony.
- Firma: określenie działalności (np. PPHU) + dowolna nazwa + nazwisko lub nazwa co najmniej jednego wspólnika + spółka jawna (sp. j.)
 - FH „Meblex” J. Nowak i wspólnik sp.j.
- Rejestracja w Krajowym Rejestrze Sądowym (również w internetowym trybie S24),
- Spółka **posiada zdolność prawną**, sądową oraz swój majątek. Może nabywać prawa, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana do sądu.
- Wspólnicy wnoszą na rzecz spółki wkłady (pieniężne/niepieniężne). Brak wkładu minimalnego.
- Wspólnik odpowiada za zobowiązania bez ograniczenia całym majątkiem solidarnie z pozostałymi wspólnikami oraz ze spółką; ***odpowiedzialność subsydiarna*** = wierzyciel ma prawo prowadzić egzekucję z majątku osobistego wspólnika, dopiero gdy majątek spółki nie wystarcza na pokrycie należności
- Spółka nie posiada organów zarządzających, sprawy spółki prowadzą wspólnicy. Każdy wspólnik ma prawo reprezentować spółkę.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

- Jest to spółka handlowa kapitałowa, która może być utworzona przez jedną albo więcej osób (fizycznych lub prawnych). Nie może być tylko założona przez inną jednoosobową sp. z o.o.
- Umowa spisywana jest w formie aktu notarialnego. W umowie zapisuje się:
 - firmę i siedzibę spółki,
 - przedmiot działalności spółki,
 - wysokość kapitału zakładowego,
 - czy wspólnik może mieć więcej niż jeden udział,
 - liczbę i wartość nominalną udziałów objętych przez poszczególnych wspólników,
 - czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony.
- Spółka rejestrowana jest w KRS lub w internetowym trybie S24, z chwilą rejestracji nabywa osobowość prawną
- Firma obrana dowolnie + spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (spółka z o.o., sp. z o.o.)
 - PPHU „Butex” sp. z o.o.
- Kapitał zakładowy musi wynosić co najmniej 5.000 zł, udział 50 zł
- Organy spółki: zgromadzenie wspólników, zarząd, rada nadzorcza.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

- **Zgromadzenie wspólników:**
 - składa się ze wspólników,
 - podejmuje najważniejsze decyzje w sprawie spółki w formie uchwał:
 - decyduje o składzie rady nadzorczej, b. często o składzie zarządu,
 - decyduje o odziale zysków (wypłata w formie dywidendy, zatrzymanie zysku w spółce), pokryciu straty,
 - decyduje o strategicznych planach spółki – zatwierdza propozycje zarządu,
 - przyjmuje sprawozdanie zarządu z działalności spółki, udziela zarządowi absolutorium,
- **Zarząd:**
 - prowadzi sprawy spółki i reprezentuje ją na zewnątrz,
 - składa się co najmniej z 1 osoby,
 - w skład zarządu mogą wchodzić osoby będące wspólnikami, ale również osoby spoza grona wspólników
 - zarząd prowadzi sprawy spółki realizując cele i interesy wspólników.

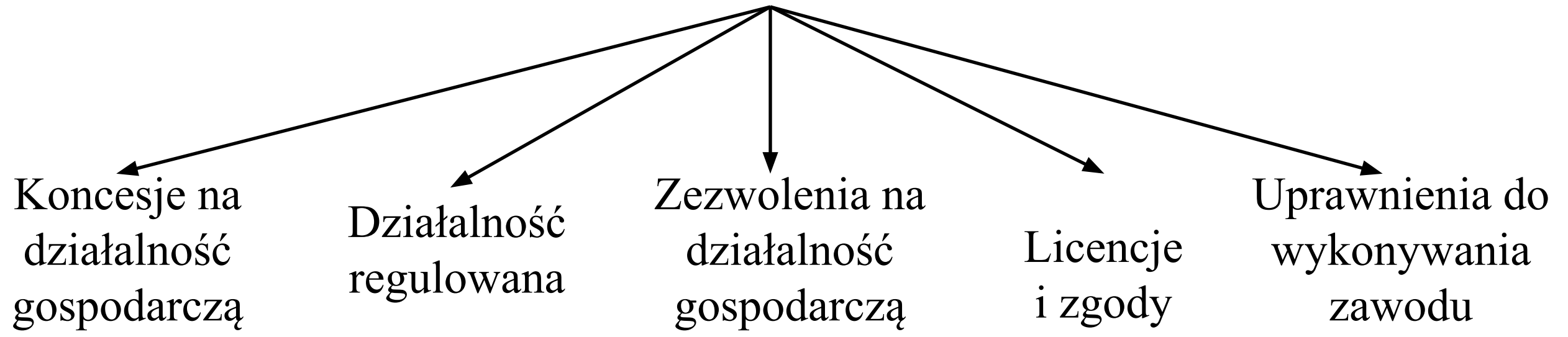
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

- **Rada nadzorcza (lub komisja rewizyjna):**
 - można ją powołać, jednak powoływana jest obowiązkowo, gdy kapitał zakładowy przekracza 500 tys. zł, a wspólników jest więcej niż 25)
 - składa się z co najmniej 3 osób spośród wspólników lub spoza ich grona
 - prowadzi stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich jej dziedzinach
 - w praktyce kontroluje ona, czy podejmowane przez zarząd działania są zgodne z interesami spółki i – przede wszystkim – wspólników
 - nie ma prawa wydawania zarządowi wiążących poleceń,
 - nie można łączyć funkcji członka zarządu i rady nadzorczej.
- Za zobowiązania spółki z o.o. spółka odpowiada całym swoim majątkiem, wspólnicy tylko do wysokości wniesionych wkładów. Istnieje możliwość przeniesienia odpowiedzialności na członków zarządu.

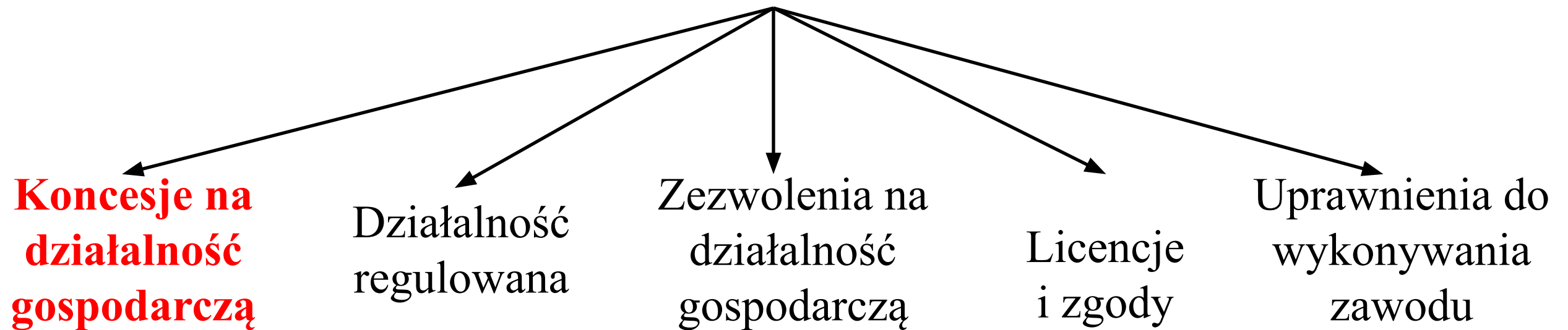
Spółka akcyjna

- Jest to spółka handlowa, kapitałowa zawiązana przez jedną albo więcej osób,
- kapitał zakładowy spółki powinien wynosić co najmniej 100.000 złotych, dzieli się na akcje różnego rodzaju, wartość nominalna akcji co najmniej 0,01 złoty
- statut w formie aktu notarialnego, rejestracja w KRS
- firma: obrana dowolnie, z dodatkiem spółka akcyjna, lub S.A.
 - Telekomunikacja Polska Spółka Akcyjna
- za zobowiązania spółki akcyjnej odpowiada spółka całym swoim majątkiem, akcjonariusze nie odpowiadają za zobowiązania spółki. Możliwość przeniesienia odpowiedzialności na członków zarządu
- organy spółki: walne zgromadzenie akcjonariuszy, zarząd, rada nadzorcza (rada powoływana obowiązkowo)
- możliwość pozyskiwania kapitału na rynku kapitałowym poprzez emisję akcji czy obligacji
- stosowana w dużych przedsiębiorstwach gospodarczych

Ograniczenia wolności działalności gospodarczej

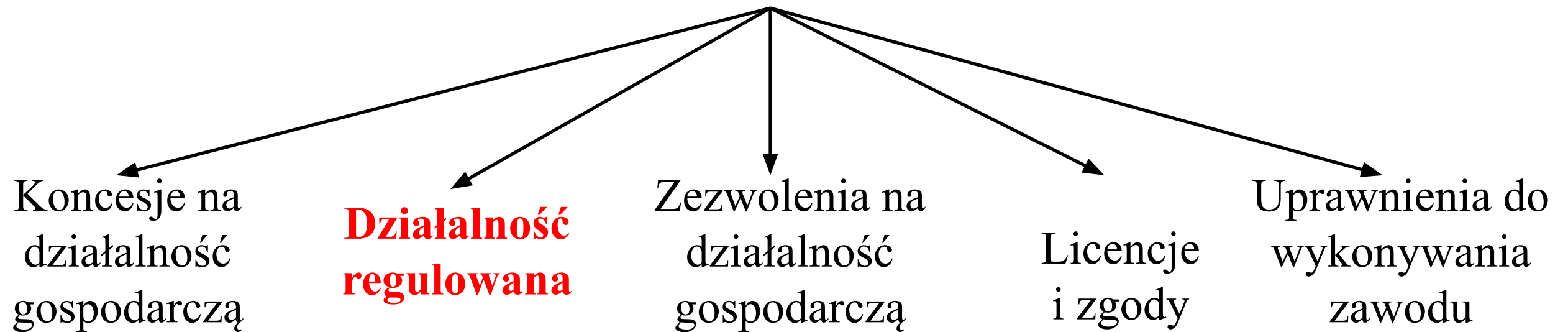
Ograniczenia wolności działalności gospodarczej

Koncesje na działalność gospodarczą, dotyczą:

1. poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin,
2. wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią i amunicją
3. wytwarzania, przetwarzania, przesyłania, dystrybucji i obrotu paliwami i energią,
4. ochrony osób i mienia,
5. przewozów lotniczych,
6. rozpowszechniania programów radiowych i telewizyjnych.
7. prowadzenia kasyna gry

Ograniczenia wolności działalności gospodarczej

Działalność regulowana, ok. 20 rodzajów działalności, obejmuje m.in.:

1. praktykę pielęgniarek, położnych i lekarzy,
2. działalność w zakresie prowadzenia stacji kontroli pojazdów,
3. wyrób lub rozlew napojów spirytusowych,
4. prowadzenie pracowni psychologicznej,
5. prowadzenie ośrodka szkolenia kierowców,
6. usługi detektywistyczne.
7. działalność kantorowa
8. organizowanie imprez turystycznych

Obowiązek wpisu do rejestru działalności regulowanej dotyczy tych działalności, których wykonywanie wymaga spełnienia szczególnych warunków określonych przepisami prawa.

Ograniczenia wolności działalności gospodarczej

Zezwolenia na działalność gospodarczą,

określone w różnych ustawach, dotyczą m.in.:

1. handlu wyrobami alkoholowymi i tytoniowymi,
2. produkcji i dystrybucji tablic rejestracyjnych pojazdów,
3. wykonywania usług kurierskich, pocztowych,
4. świadczenia usług telekomunikacyjnych,
5. wytwarzania środków farmaceutycznych i materiałów medycznych,
6. prowadzenia aptek, hurtowni farmaceutycznych,
7. uprawa maku i konopii.

są wydawane często na szczeblu samorządu lokalnego,
z reguły na czas nieokreślony

Jak podjąć działalność gospodarczą?

- podjęcie działalności gospodarczej czyli rejestracja firmy oznacza pewną sekwencję działań w praktyce sprowadzającą się do odwiedzenia pewnych instytucji i złożenia odpowiednich dokumentów rejestracyjnych,
- procedura rejestracji działalności gospodarczej różnicuje się w zależności od wybranej formy organizacyjno-prawnej.
 - różna jest ilość instytucji,
 - różne są wymagane dokumenty,
 - różne są koszty,
 - różny jest czas rejestracji.
- zasadnicze różnice dotyczą różnic w rejestracji:
 - osób fizycznych (samodzielnie i jako wspólników s.c.)
 - oraz spółek handlowych
- Rejestracja firmy realizowana jest w formule „jednego okienka”

Co to jest „jedno okienko”???

- Aby prowadzić działalność gospodarczą z formalnego punktu widzenia trzeba:
 - zarejestrować firmę (podmiot gospodarczy) w organie rejestrowym,
 - uzyskać numer Regon (Urząd Statystyczny)
 - uzyskać numer NIP (urząd skarbowy)
 - oraz zarejestrować się w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (ZUS)
- Do 31.03.2009 (os. fizyczne) i końca 2014 (spółki handlowe) trzeba było odwiedzić wszystkie te urzędy, aby dokonać tych formalności
- Jedno okienko oznacza, że wystarczy złożyć **jedną deklarację** (wraz z załącznikami) **w jednym okienku** (urzędzie) aby załatwić wszystkie te sprawy jednocześnie.

Co to jest „jedno okienko”???

- Od 01.04.2009 **dla osób fizycznych** (samodzielnie i wspólników s.c.) w urzędach miast/gmin funkcjonuje Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (CEIDG) w której firmę rejestrujemy na jednym druku - CEIDG-1, co oznacza jednocześnie:
 - zarejestrowanie firmy (podmiotu gospodarczego)
 - uzyskanie nr Regon z urzędu statystycznego
 - uzyskanie lub aktualizację nr NIP w urzędzie skarbowym
 - zgłoszenie firmy jako płatnika składek do ZUS
- **Podobnie dla spółek handlowych** składa się jedną deklarację (W1-W4) w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) i spółka:
 - uzyskuje rejestrację,
 - uzyskuje nr Regon z urzędu statystycznego,
 - uzyskuje nr NIP w urzędzie skarbowym,
 - zostaje zgłoszona do ZUS jako płatnik.

Ogólna procedura rejestracji działalności gospodarczej

Pomysł! (biznes plan)

Pomysł na biznes i menedżerskie aspekty podejmowania działalności gospodarczej

Wybór formy organizacyjno-prawnej prowadzenia działalności gospodarczej

Wybór ten niesie ze sobą konsekwencje własnościowe, podatkowe, kosztowe czy związane z odpowiedzialnością za zobowiązania. Każda forma ma pewne zalety i wady oraz swoją specyfikę.

Sporządzenie umowy spółki

Podatek od czynności cywilnoprawnych (PCC): 0,5% od wkładu wspólników – w US

Forma pisemna – zwykła

spółka cywilna
spółka jawna
spółka partnerska

Forma pisemna – akt notarialny

spółka komandytowa (nie S24)
spółka komandytowo-akcyjna
spółka z o.o. (nie S24)
– *Koszt:* min. ok. 300zł (5000zł kapitału) – 1200zł (50.000zł kapitału)
spółka akcyjna

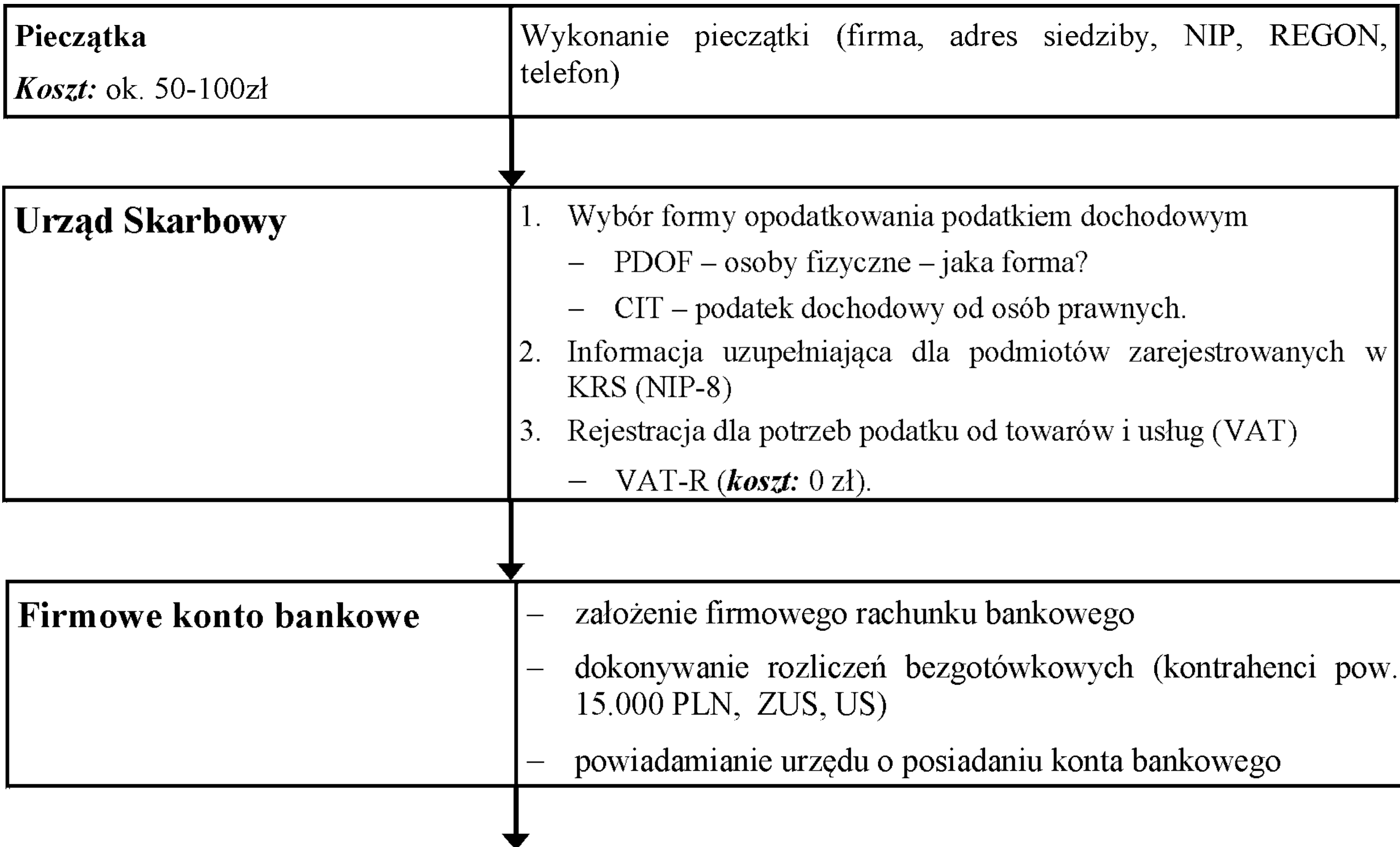
Procedura rejestracji działalności gospodarczej

Rejestracja przedsiębiorcy w organie ewidencyjnym <i>Koszty:</i> Urząd Miasta: 0 zł KRS: rejestracja spółki 500zł, ogłoszenie o wpisie w Monitorze Sądowym: 100zł	Urząd miasta / gminy Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (CEIDG) (jedno okienko) osoby fizyczne – CEIDG-1	Krajowy Rejestr Sądowy (jedno okienko) spółka jawna (W1) spółka partnerska (W1) spółka komandytowa (W1) spółka komandytowo-akcyjna (W2) spółka z o.o. (W3) spółka akcyjna (W4)
--	--	---

W ramach **jednego okienka** realizowane są jednocześnie następujące działania rejestracyjne:

1. zarejestrowanie firmy (podmiotu gospodarczego)
2. uzyskanie nr Regon z urzędu statystycznego
3. uzyskanie lub aktualizację nr NIP w urzędzie skarbowym
4. zgłoszenie firmy jako płatnika składek do ZUS

Procedura rejestracji działalności gospodarczej

teraz można już formalnie rozpocząć prowadzenie działalności...

Procedura rejestracji działalności gospodarczej

Zakład Ubezpieczeń Społecznych	Zgłoszenie osób do ubezpieczeń (w ciągu 7 dni od rozpoczęcia pracy) <ul style="list-style-type: none">– właściciel (ZUS ZUA, lub ZZA)– pracownicy na umowę o pracę (ZUS ZUA)– inne osoby współpracujące: np. na umowę zlecenie (ZUS ZUA, lub ZZA)
Pozostałe zgłoszenia w zależności od obowiązków lub potrzeb przedsiębiorcy	Państwowa Inspekcja Pracy Inspekcja Sanitarna, Inspekcja Handlowa Zdobycie uprawnień do prowadzenia działalności Biuro rachunkowe Zakład ubezpieczeń Instytucje finansowe Organizacje wspierające przedsiębiorczość i inne

Obowiązki podatkowe w prowadzeniu małej firmy

- Prowadząc działalność gospodarczą obowiązki podatkowe dotyczą głównie 2 rodzajów podatków:
 - podatku dochodowego
 - podatku od towarów i usług (VAT)
- w Polsce mamy dwie grupy podatków dochodowych:
 - podatek dochodowy od osób fizycznych - płacą go osoby fizyczne
 - podatek dochodowy od osób prawnych - płacą go osoby prawne
 - w przypadku spółek nie mających osobowości prawnej podatnikiem podatku dochodowego nie jest spółka - tylko wspólnik (a którego - to zależy kim jest wspólnik!)
- Obowiązki w podatku dochodowym dotyczą głównie 2 zagadnień:
 - rozliczenia podatkowego (obliczenia zobowiązania podatkowego)
 - prowadzenia ewidencji księgowej – ewidencji zdarzeń gospodarczych służących obliczeniu podatku
- Występują 3 główne formy opodatkowania podatkiem dochodowym:
 - karta podatkowa
 - ryczałt od przychodów ewidencjonowanych
 - zasady ogólne (PIT + CIT)

Karta podatkowa

- Uproszczona (najprostsza!) forma rozliczania podatku dochodowego dostępna tylko dla:
 - osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą,
 - wspólników spółki cywilnej osób fizycznych.
- Wysokość podatku jest określana przez Naczelnika Urzędu Skarbowego i w danym roku podatkowym ma określoną z góry i stałą wysokość!!
- Przedsiębiorca musi tylko co miesiąc wpłacać ustaloną kwotę do Urzędu Skarbowego (do 7. dnia następnego miesiąca, za grudzień do 28. grudnia).
- Powstaje więc w ten sposób korzyść z wyboru karty - z wyprzedzeniem podana zostaje informacja o wysokości podatku - nie wiemy jednak, jakie będą nasze dochody? (przychody, koszty)

Karta podatkowa

- Wysokość podatku jest więc stała w roku podatkowym - nie zależy od wielkości uzyskanych przychodów lub dochodów z działalności, lecz od:
 - rodzaju działalności (*duże ograniczenia!*)
 - liczby mieszkańców gminy, na terenie której jest ona prowadzona,
 - liczby zatrudnionych pracowników (*duże ograniczenia!*).
- Występują liczne ograniczenia zastosowania tej formy opodatkowania. Dotyczy ona drobnej działalności handlowej, usługowej, czy gastronomicznej.
 - Kartę podatkową można wybrać tylko dla niektórych rodzajów działalności, co więcej w firmie może być prowadzony tylko jeden rodzaj działalności :(
 - najczęściej można dokonywać sprzedaży wyłącznie na rzecz konsumentów
 - nie można zatrudniać więcej pracowników niż przewidziano w limitach, czasem są to max 2-3 osoby :(

Karta podatkowa

TABELA MIESIĘCZNYCH STAWEK PODATKU DOCHODOWEGO W FORMIE KARTY PODATKOWEJ na 2015 r. i na 2016 r.¹

Część I. Działalność usługowa oraz wytwórczo-usługowa

Lp.	Zakres działalności	Oznaczenie stawek	W miejscowości o liczbie mieszkańców (wysokość stawek w złotych)		
			do 5 000	ponad 5 000 do 50 000	Powyżej 50 000
1	2	3	4	5	6
1	usługi ślusarskie	0	365	427	469
		1	634	685	790
		2	809	931	1058
		3	1015	1163	1292
2	usługi w zakresie wyrobu i naprawy naczyń blaszanych	0	260	283	325
		1	506	543	583
		2	622	685	769
3	usługi rusznikarskie	0	181	205	220
		1	343	405	450
4	usługi w zakresie złotnictwa – jubilerstwa - dla ludności	0	427	469	469
		1	730	836	836
		2	1096	1222	1222

Karta podatkowa

Część III. Usługi w zakresie handlu detalicznego artykułami nieżywnościowymi

Lp.	Działalność handlowa w zakresie sprzedaży detalicznej		W miejscowości o liczbie mieszkańców (wysokość stawek w złotych)					
			do 5 000		ponad 5 000 do 50 000		powyżej 50 000	
			od	do	od	do	od	do
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	artykułów nieżywnościowych	0	506	1120	557	1280	685	2093
		1	557	1280	685	2093	874	3102
		2	675	1596	933	2812	1180	4117

Objaśnienia:

1. Stawki oznaczone w rubryce 3:

- "0" dotyczą działalności prowadzonej bez zatrudnienia pracowników,
- "1" dotyczą działalności prowadzonej przy zatrudnieniu 1 pracownika,
- "2" dotyczą działalności prowadzonej przy zatrudnieniu 2 pracowników.

2. Za pracownika uważa się również pełnoletniego członka rodziny, z wyjątkiem małżonka.

- zaletą jest to, że nie trzeba prowadzić tu formalnie ewidencji księgowej. Jedynym wymogiem jest prowadzenie ewidencji zatrudnienia pracowników.

Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych

- Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych- z pewnymi wyjątkami - może wybrać każda osoba rozpoczynająca działalność gospodarczą, jeśli prowadzi ją:
 - samodzielnie (jako osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą),
 - w formie spółki cywilnej osób fizycznych,
 - w formie spółki jawnej osób fizycznych.
- Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych mogą opłacać podatnicy, którzy w poprzednim roku uzyskali przychody z działalności gospodarczej w wysokości nieprzekraczającej 250.000 euro (z pewnymi wyjątkami).
- Istnieją pewne wyłączenia - rodzaje działalności, które nie mogą być rozliczane w formie ryczałtu (np. apteki, usługi reklamowe).
- Podstawę opodatkowania stanowi przychód bez pomniejszania o koszty jego uzyskania - wysokość podatku zależy więc wyłącznie od uzyskiwanych przychodów - nie pomniejsza się ich o żadne koszty uzyskania!
- Rozliczając się w tej formie trzeba prowadzić ewidencję przychodów

Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych

Stawki ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych wynoszą:

- **20 % przychodów**
 - osiąganych w zakresie wolnych zawodów,
- **17 % przychodów**
 - ze świadczenia niektórych usług niematerialnych, np. pośrednictwa, hoteli, parkingów
- **10% od przychodów z odpłatnego zbycia praw majątkowych lub nieruchomości**
- **8,5 % od przychodów m.in.**
 - z działalności usługowej, w tym od przychodów z działalności gastronomicznej w zakresie sprzedaży napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5 %;
- **5,5 % od przychodów**
 - z działalności wytwórczej
 - budowlanej,
 - prowizji w zakresie sprzedaży biletów komunikacji miejskiej, znaków opłaty skarbowej, żetonów i kart magnetycznych, znaczków pocztowych.
- **3,0 % od przychodów m.in.**
 - z działalności usługowej w zakresie handlu oraz z działalności gastronomicznej, z wyjątkiem przychodów ze sprzedaży napojów o zawartości powyżej 1,5 % alkoholu,
 - z odsetek od środków finansowych na rachunku firmowym.

Zasady ogólne PIT/CIT

Opodatkowaniu podlegają tu dochody osób fizycznych/prawnych
Dochodem jest nadwyżka przychodów na kosztami ich uzyskania

Dochód = przychody - koszty uzyskania przychodów (tzw. KUP)

- przychody - to co firma „zarabia”, sprzedaje, np.: sprzedaż towarów i usług, odsetki bankowe, sprzedaż majątku firmy.
- KUP - wydatki na funkcjonowanie firmy, jednak nie wszystkie, tylko takie, które prawo podatkowe uznaje za „koszty uzyskania przychodu”, np. zakup towarów handlowych, materiałów, wynagrodzenia pracowników, czynsz, telefon.
- Mogą pojawić się też koszty, które nie będą podatkowymi KUP... np. kara do Urzędu Skarbowego, zakup drogiej maszyny do produkcji (tzw. środek trwały) – nie zalicza się ich do kosztów i nie odejmuje od przychodów w celu wyznaczenia dochodu firmy.

Zasady ogólne PIT

- Na zasadach ogólnych istnieje możliwość wyboru dwóch form liczenia podatku:
 - **według skali podatkowej (17%, 32%)** – ten sposób może wybrać każdy:

Podstawa obliczenia podatku w złotych		W 2020 roku podatek wynosi	
Ponad	Do		
	85 528 zł	17%	minus kwota zmniejszająca podatek (najczęściej 525,12 zł)
85 528 zł		14.539 zł 76 gr + 32% nadwyżki ponad 85.528 zł	

- **według stawki liniowej 19%** – ten sposób podlega pewnym ograniczeniom:
 - nie mogą jej wybrać osoby podejmujące wg przepisów podatkowych „samozatrudnienie” - nie ponoszące odpowiedzialności i ryzyka w związku z prowadzoną działalnością,
 - nie mogą jej wybrać osoby które wykonują pracę na rzecz byłego pracodawcy,
 - występują tu liczne ograniczenia w zakresie ulg, np. nie można rozliczać się wspólnie z małżonkiem, nie przysługuje ulga na dziecko

Zasady ogólne CIT

- Osoby prawne płacą podatek dochodowy w formie liniowej
- Podstawowa stawka opodatkowania wynosi 19%

Zasady ogólne – ewidencja księgową

- Rozliczając się na zasadach ogólnych:
 - osoby fizyczne, spółki cywilne, jawne i partnerskie osób fizycznych prowadzą podatkową księgę przychodów i rozchodów lub księgi rachunkowe (pełną księgowość) – obowiązkowo, gdy firma uzyskuje wysokie przychody ponad 2.000.000 Euro
 - osoby prawne oraz pozostałe spółki osobowe (komandytowe, komandytowo-akcyjne) prowadzą zawsze księgi rachunkowe (pełną księgowość)
 - Księga przychodów i rozchodów jest uproszczoną ewidencją księgową – ewidencjonuje się w niej tylko przychody i koszty podatkowe
 - Księgi rachunkowe:
 - są zaawansowanym urządzeniem księgowym, w którym ewidencjonuje się wiele różnorodnych zdarzeń.
 - są źródłem ważnych i różnorodnych informacji o sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiotu gospodarczego.

